

FOLKETINGET

Europaudvalget

Referat af 21. europaudvalgsmøde

Mødedato: fredag den 14. marts 2025

Tidspunkt: Kl. 09.00

Sted: vær. 2-133

Dagsorden

Den 13. marts 2025

1. Rådsmøde nr. 4086 (udenrigsanliggender) den 17. marts 2025
Forelæggelse ved udenrigsministeren
Rådsmøde 4086 – udenrigsanliggender – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 316 (kommenteret dagsorden)
2. Den årlige handelspolitiske redegørelse
Forelæggelse ved udenrigsministeren
EUU alm. del (20241) – Bilag 316 (kommenteret dagsorden)
EUU alm. del (20231) – Bilag 458 (udvalgsmødereferat side 26, handelspolitiske redegørelse 2024 forelagt 15/3-24)
3. Rådsmøde nr. 4085 (transport, telekommunikation og energi) den 17. marts 2025
Forelæggelse ved klima-, energi- og forsyningsministeren
Rådsmøde 4085 – transport, tele og energi – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 316 (kommenteret dagsorden)
4. Rådsmøde nr. 4087 (almindelige anliggender) den 18. marts 2025
Forelæggelse ved europaministeren
Rådsmøde 4087 – almindelige anliggender – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 316 (kommenteret dagsorden)
- L 5. Deltagelse i konference i Europa-Parlamentet
- L 6. Drøftelse af forslag til forespørgselsdebat om regeringens prioriteringer for EU-formandskabet
- L 7. Eventuelt

Der vedlægges foreløbige oversigter over de under punkterne 1, 3 og 4 nævnte møder.

Praktiske oplysninger:

Hvor intet andet er angivet, afholdes Europaudvalgets ordinære møder for åbne døre. Tilmelding for tilhørere skal ske *senest kl. 12.00 dagen inden mødet* ved Europaudvalgets sekretariat (europaudvalget@ft.dk; tlf. +45 33 37 36 10). Der vil være pladsbegrænsning.

Anvendte forkortelser:

FO =Forhandlingsoplæg

L =Lukket behandling

Rådsmøde nr. 4086 (udenrigsanliggender) den 17. marts 2025

1. Ruslands aggression mod Ukraine
 - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20241) – Bilag 284 (udvalgsmødereferat side 12, behandlet i EUU 24/1-25)

2. Situationen i Mellemøsten
 - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20241) – Bilag 284 (udvalgsmødereferat side 23, behandlet i EUU 24/1-25)

3. EU-USA-forholdet
 - *Politisk drøftelse*
EUU alm. del (20241) – Bilag 284 (udvalgsmødereferat side 15, senest behandlet i EUU 24/1-25)

4. Iran
 - *Politisk drøftelse*

5. Eventuelt

6. Siden sidst
 - a) Orientering om beslutning om gennemførselsaktører for de ekstraordinære indtægter fra immobiliserede russiske aktiver gennem Den Europæiske Fredsfacilitet

Alle dagsordenspunkter hører under Udenrigsministeriets ressort.

Rådsmøde nr. 4085 (transport, telekommunikation og energi) den 17. marts 2025

1. Handlingsplan om prismæssigt overkommelig energi
 - *Politisk drøftelse*KOM (2025) 0079
2. EU's energisikkerhedsarkitektur – status og mulig vej frem
 - *Politisk drøftelse*
3. Eventuelt
4. Siden sidst
 - a) Orientering om forslag til forlængelse af gaslagerforordningen

Alle dagsordenspunkter hører under Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets ressort.

Rådsmøde nr. 4087 (almindelige anliggender) den 18. marts 2025

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 20.-21. marts 2025 – konklusionsudkast
 - *Politisk drøftelse*
 - Det Europæiske Råd 20-21/3-25 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)
 - Det Europæiske Råd 20-21/3-25 – Bilag 2 (udkast til konklusioner)

2. Forholdet mellem EU og Storbritannien
 - *Politisk drøftelse*
 - EUU alm. del (20241) – Bilag 274 (udvalgsmødereferat side 66, senest behandlet i EEU 13/12-24)
 - EUU alm. del (20191) – Bilag 428 (fortroligt udvalgsmødereferat side 640 FO, forhandlingsoplæg forelagt 6/2-20)

- * 3. Det europæiske semester
 - *Udveksling af synspunkter, præsentation fra formandskabet, fremsendelse til Det Europæiske Råd*

- * 4. Vedtagelsen af den årlige samt flerårige lovgivningsmæssige programmering
 - *Godkendelse*

5. Eventuelt

6. Siden sidst

Alle dagsordenspunkterne hører under Udenrigsministeriets ressort.

Dagsordenspunkter markeret med stjerne (*) forelægges ikke mundtligt for udvalget.

Europaudvalget

Referat af 21. europaudvalgsmøde

Dato: fredag den 14. marts 2025

Tidspunkt: Kl. 09.00

Sted: vær. 2-133

Til stede: Brigitte Klintskov Jerkel (KF), formand, Henrik Møller (S), næstformand, Thorkild Holmboe-Hay (S), Christian Friis Bach (V), Jens Henrik Thulesen Dahl (DD), Alexander Ryle (LA), Alex Ahrendtsen (DF), Claus Jørgensen (SF), Søren Søndergaard (EL), Katrine Robsøe (RV), Sascha Faxe (ALT) og Theresa Scavenius (UFG).

Desuden deltog: Udenrigsminister Lars Løkke Rasmussen, klima-, energi- og forsyningsminister Lars Aagaard og europaminister Marie Bjerre.

Henrik Møller fungerede som formand under hele mødet.

Punkt 1. Rådsmøde nr. 4086 (udenrigsanliggender) den 17. marts 2025

Rådsmøde 4086 – udenrigsanliggender – Bilag 1 (samlenotat)

EUU alm. del (20241) – Bilag 316 (kommenteret dagsorden)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Alle punkter forelægges til orientering.

1. Ruslands aggression mod Ukraine

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20241) – Bilag 284 (udvalgsmødereferat side 12, behandlet i EUU 24/1-25)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Da jeg forelagde dette punkt forud for seneste rådsmøde, indledte jeg med at sige, at drøftelsen ville finde sted på en dramatisk baggrund. Her henviste jeg særlig til amerikanske udmeldinger og de amerikansk-russiske drøftelser i Saudi-Arabien. Siden da har udviklingen været mildest talt turbulent.

Vi blev vidne til et diplomatisk lavpunkt, da Trump mødtes med Zelenskyj i Det Hvide Hus. Men udviklingen ser ud til nu at være vendt til noget mere positivt efter mødet mellem USA og Ukraine, der fandt sted i Jeddah. Efter mødet udsendte USA og Ukraine en fælles udtalelse, hvori det bl.a. fremgår, at Ukraine har accepteret et amerikansk forslag om at indgå en 30-dages våbenhvile, hvilket nu skal præsenteres for Rusland. Det afventer vi en reaktion på, men det betyder i hvert fald, at presset er flyttet over på præsident Putin. Det er samtidig positivt, at USA besluttede at genoptage militær støtte til Ukraine og dele efterretninger igen.

Alt det vil vi tage bestik af på rådsmødet, og sagen kan sagtens udvikle sig mellem nu og rådsmødet på mandag med fokus på, hvad vi kan gøre for at styrke Ukraines position. Bl.a. skal vi fortsætte med at understrege, at det både er i europæisk og amerikansk interesse at etablere en varig og retfærdig fred med troværdige sikkerhedsgarantier, der afholder Rusland fra at angribe igen. Men der skal mere til end det. Det er helt entydigt, at vi fra europæisk side skal vise, at vi fortsætter vores støtte til Ukraine, og at vi er klar til at tage større ansvar for Europas sikkerhed.

På den front synes jeg nok, at man kan tillade sig at være forsigtig optimist. De seneste uger har været vigtige. Vi har set et solidt europæisk sammenhold, hvor der er taget kollektivt fransk-britisk lederskab i forhold til at reetablere kontakten mellem USA og Ukraine og sikre Ukraine og Europa en plads ved forhandlingsbordet. Samtidig er der udtrykt klar opbakning til en ambitiøs europæisk oprustning. Her kan jeg i parentes bemærke, at det er endnu et område, hvor Danmark er gået forrest med lanceringen af Accelerationsfonden.

Endelig har regeringen efter rådføring med Udenrigspolitisk Nævn i mandags meldt ud, at Danmark principielt er åben over for at bidrage militært til en mulig kommende troppestedeværelse i Ukraine som led i en våbenhvile eller freds aftale. Det skulle gerne anspore flere lande til at gøre det samme.

Når alt det er sagt, så står vi et afgørende sted i krigen lige nu. Derfor kommer drøftelserne på rådsmødet også til at omhandle, hvordan vi i fællesskab kan intensivere den militære støtte til Ukraine og bringe dem i en styrkeposition. Det gælder særlig ammunition, luftforsvar, droner, træning og støtte til den ukrainske forsvarsindustri. Fra dansk side støtter vi det initiativ om militær støtte til Ukraine, som EU's udenrigsrepræsentant præsenterede på seneste rådsmøde, og vi arbejder for, at vi hurtigt kommer videre med initiativet.

Herudover forventer jeg, at vi kommer til at drøfte en række andre arbejds spor, der er med til at understøtte EU's støtte til Ukraine, herunder civil støtte i lyset af meldinger om indstilling af støtte fra USAID (USA's agentur for international udvikling), indførelse af flere sanktioner mod Rusland, udarbejdelse af en Ruslandstrategi på det hybride område og oprettelsen af et særtribunal for Ruslands aggressionsforbrydelser.

Theresa Scavenius (UFG): Både på baggrund af hvad jeg generelt hører fra regeringen og hvad der står i samlenotatet, er det lidt svært at forstå regeringens position i forhold til både at støtte nye sanktioner, men samtidig støtte et fredsforhandlings spor. Hvad tænker regeringen om det? Der er forskellige fredsprocesser nu. Vi har den amerikansk ledede, og så har vi Storbritannien og Frankrig. Hvordan tænker regeringen, EU skal understøtte den ene eller den anden fredsproces? Hvad gør vi for at understøtte, at vi kommer hen i et fredsspor? Statsministeren har meget tydeligt givet udtryk for, at vi skal fortsætte det militante og meget konfrontatoriske spor og slet ikke gå ned ad det diplomatiske spor. Har regeringen skiftet holdning på det?

Alle mineralaftalerne er rigtig relevante, og det er en del af den amerikanske position så at sige. Hvad betyder det for den europæiske mineralaftale, når amerikanerne også har lavet en aftale med Ukraine, og hvad betyder det for Ukraineplanen i det hele taget? Den har jo været vores betingelse for overhovedet at give støtte og lån.

Søren Søndergaard (EL): Det er positivt, at der umiddelbart efter Trumps fuldstændig uanstændige opførsel kom en reaktion fra de europæiske lande. Vi så også Norge give et meget, meget stort beløb. Har man i Udenrigsministeriet en oversigt over, hvad der samlet er lovet fra de forskellige lande, og hvor meget der er udbetalt? Vi har før oplevet, at der er meget stor forskel på løfter og det, der rent faktisk bliver sendt videre.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Til Theresa Scavenius: Vi støtter de hårdest tænkelige sanktioner, og det er bestemt ikke i modstrid med ambitionen om, at den krig ender på et tidspunkt – tværtimod. Det er et udtryk for at give Ukraine en ordentlig styrkeposition i forhandlingerne, også for at sikre, at den slutter på en hensigtsmæssig måde, havde jeg nær sagt, uanset hvornår den slutter. Så vi har ikke en neutral tilgang til det eller en ambition om, at vi bare skal facilitere f.eks. en eller anden proces. Vi har en klar ambition om, at dem, der er blevet angrebet, kommer bedst ud af det. Ingenting, der sker i verden, rækker ved det, selv om vi selvfølgelig er nødt til at tage bestik af, hvad der sker i hele verden, og forholde os til realiteterne. Så vi har ikke skiftet holdning.

Jeg forstår, at spørgsmålet om mineralaftaler i relation til Ukraine-USA på ny har været diskuteret i Saudi-Arabien. Der synes at være principiel enighed med udsigt til, at der på et tidspunkt vil ske en undertegnelse af en sådan aftale. Det rækker i øvrigt ikke ved, at vi også har et europæisk spor med Ukraine, som ikke er opfundet lige nu, og det er ikke linket til en konditionalitet om, hvad vi gør eller ikke gør, medmindre vi har en sådan. Det er en aftale fra 2021, hvor der blev etableret et partnerskab om ukrainske naturressourcer, som har sat sig i et forståelsespapir (memorandum of understanding), der i øvrigt på ny er blevet bekræftet i forbindelse med den relevante kommissærs besøg i Kyiv for nylig.

NOT

Til Søren Søndergaard: Kiel Institut für Weltwirtschafts oversigt er nok den mest troværdige, der findes. Vi har gennem noget tid presset på for, at vi får mere autoriseret EU-statistik frem. Det tager jeg løbende selv op, også fordi det spiller ind i de tanker, som den høje repræsentant har haft om, at man måske i højere grad burde se på, om man fremadrettet kunne gøre det bni-ophængt eller sådan, at det på anden vis bedre repræsenterede byrdefordelingen. Men vi kan sagtens oversende det senest opdaterede relevante materiale, vi måtte have. Det vil jo vise, at der er stor spredning i den bilaterale støtte til Ukraine.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg deler ikke helt regeringens position om, at hårdest mulige sanktioner vil føre hen til en fredsftale. Det handler vel mere om at signalere, at man ønsker en fred – lidt ligesom Rusland også gør. Jeg synes stadig væk, at det er meget underbelyst, hvad mineralaftalerne faktisk kommer til at betyde både fra europæisk og amerikansk side.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Til Theresa Scavenius: Ja, vi ser meget forskelligt på det. Jeg kan slet ikke genkende den beskrivelse af et Rusland, som søger fred, som du tager i din mund. Det Rusland, der i dine øjne søger fred, er et Rusland, som i strid med bl.a. folkeretten og FN-pagten har angrebet et suverænt land, Ukraine, og ført krig i mere end 3 år med helt forfærdelige menneskelige tab til følge, i øvrigt også med store omkostninger for dem selv. Rusland har ikke udvist nogen vilje overhovedet til nogen form for fred, undtagen på betingelse af at man vinder territorium, og at man i øvrigt også bestemmer over Ukraines fremadrettede skæbne. Jeg noterer mig, at den position, du udtrykker, har meget, meget lidt fodfæste i det danske Folketing,

hvor der har været helt bred parlamentarisk opbakning til den linje, der har været forfulgt, herunder også den støtte, der har været givet.

Theresa Scavenius (UFG): Der er mange, der taler om fredsspor, bl.a. Storbritannien, Frankrig, Rusland, Saudi-Arabien, Ukraine og USA. Så der er masser, der netop er på forskellige spor. At sige, at der ikke er et spor, undrer mig derfor lidt.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg er fuldstændig bekendt med, at der f.eks. er forskellige forslag til våbenhvile. Vi har selv lænet os ind i det. Jeg anholdt bemærkningen om, at Rusland søgte freden. Det billede kan jeg simpelt hen overhovedet ikke genkende. Det er rigtigt, at der har været udvist bl.a. fransk og britisk lederskab, og det har vi også selv engageret os i. Statsministeren har deltaget i alle de møder, der har været, for at fastholde, at Europa bidrager til at sikre, at Ukraine står stærkest muligt – også under et justeret amerikansk narrativ om, hvorfor den krig findes, som man kan få et indtryk af har været der i hvert fald for en stund. Det er præcis der, at idéen om en kort fokuseret våbenhvile som afsæt til noget mere er udviklet. Indtil videre har vi ikke nogen russisk reaktion på det overhovedet. De eneste, der i talende stund ikke har meldt nogen interesse i at pause kamphandlingerne, er jo præcis det Rusland, som ud af ingenting angreb Ukraine.

2. Situationen i Mellemøsten

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20241) – Bilag 284 (udvalgsmødereferat side 23, behandlet i EUU 24/1-25)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Her forventer jeg, at hovedfokus vil være udviklingen i Syrien, den skrøbelige våbenhvile i Gaza, samt hvordan EU kan fortsætte med at bidrage til stabilitet i Libanon. Det er mange ting, og jeg tror rent faktisk, at Syrien tages ud som et selvstændigt punkt for at fokusere debatten. Der er desuden den årlige Syrienkonference i Bruxelles.

Mellemøsten fylder også under Danmarks formandskab af FN's Sikkerhedsråd i denne måned, hvor bl.a. Syrien, Gaza og Yemen er på dagsordenen.

I Syrien er situationen fortsat dynamisk, hvilket blev understreget i sidste weekend med en ganske bekymrende voldelig eskalering i det vestlige Syrien og rapporter om omfattende angreb mod civile. Det har vi både fra dansk og EU's side fordømt på det kraftigste. Det vil være vigtigt for både stabiliteten og succesen af den politiske transitionsproces fremadrettet, at hændelsesforløbet undersøges, og at de pågældende holdes til ansvar. Derfor har jeg også positivt noteret mig, at den midlertidige syriske regering har nedsat en uafhængig undersøgelseskomité. Det er vigtigt, at vi fortsætter med at holde den midlertidige regering op på dens handlinger og ikke ord. Jeg rejser til New York senere på måneden for bl.a. at lede et møde om Syrien i FN's Sikkerhedsråd. Der vil jeg gentage budskabet.

I forlængelse af rådsmødet afholdes den årlige Syrienkonference i Bruxelles med fokus på humanitær bistand samt støtte til stabilisering og genopbygning. Ca. 90 pct. af syrerne lever under fattigdomsgrænsen, og sikkerhedssituationen er skrøbelig. Det understreger vigtigheden af yderligere støtte. Danmark er her en væsentlig aktør, idet vi årligt har bidraget med cirka 700 mio. kr. til den syriske civilbefolkning i Syrien og Syriens nabolande.

I Gaza er våbenhvilen yderst skrøbelig efter udløb af aftalens første fase den 1. marts 2025. Det har endnu ikke været muligt at opnå en aftale om våbenhvilens anden fase, der ellers skulle indebære et permanent stop for kamphandlingerne og frigivelse af de resterende gidsler. Et amerikansk forslag om forlængelse af første fase under ramadanen og den jødiske påske frem til 20. april 2025, herunder frigivelse af halvdelen af gidslerne med det samme, er offentligt blevet afvist af Hamas, som USA i øvrigt ifølge amerikanerne nu selv er i direkte kontakt med. Der er 59 israelske gidsler tilbage i Gaza, hvoraf 24 menes at være i live.

Som konsekvens af den fastlåste situation har Israel blokeret for den humanitære adgang til Gaza og stoppet tilførslen af elektricitet. Det er meget bekymrende, og fra dansk side har vi – ligesom EU – understreget vigtigheden af at overholde folkeretten og opfordret Israel til straks at tillade den humanitære adgang igen.

Parallelt hermed har Egypten fremlagt en plan for genopbygning af Gaza, som blev endosseret af Den Arabiske Liga tidligere på måneden, og som også er blevet hilst velkommen fra EU. Det er positivt, at partnerne i regionen har præsenteret en fælles plan for Gaza. Men samtidig er der ingen

tvivl om, at det er en endog meget vanskelig situation med massive genopbygningsbehov og fortsat uklarhed omkring den fremtidige regerings- og sikkerhedsstruktur.

Fra dansk side støtter vi, at EU engagerer sig aktivt i de videre drøftelser om planen og Gazas fremtid. Som led heri er det også vigtigt, at vi fortsætter støtten til selvstyrets reformproces og dets forberedelser til at kunne vende tilbage til at lede Gaza.

I Libanon er sikkerhedssituationen fortsat stabil, om end Israel opretholder en tilstedeværelse på fem strategiske positioner på den libanesiske side af den såkaldte blå linje. Det er positivt, at Israel og Libanon som udmeldt den 11. marts 2025 nu vil påbegynde forhandlinger om grænsedragningen, herunder de fem israelske positioner.

Samtidig er kampene mellem Israel og Hizbollah stort set ophørt og ligger på det laveste niveau siden oktober 2023. På rådsmødet forventer jeg, at vi vil fortsætte vores drøftelse af, hvordan EU kan understøtte den nye regerings reformdagsorden samt bidrage til genopbygning og stabilitet i det sydlige Libanon.

Søren Søndergaard (EL): Lukning for vand til civile er vel en krigsforbrydelse. Så vi står altså over for endnu en krigsforbrydelse begået mod civilbefolkningen i Gaza. Men det trumfes jo af de uofficielle rygter fra israelske og amerikanske embedsmænd om, at man har været i kontakt med Somalia, Sudan og Somaliland om at flytte palæstinensere fra Vestbredden til de lande. Kender ministeren noget til det? Hvis det viser sig at have hold i virkeligheden, vil EU så også forholde sig til det? Det er næsten så absurd, at man ikke kan sige det, men der er efterhånden flere og flere kilder på det. Og det ligger meget fint i forlængelse af, hvad Trump tidligere har udtalt, hvor det bare var Egypten, der skulle tage imod dem, men det ville de så ikke.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det er klart en humanitær folkeretlig forpligtigelse som besættelsesmagt – og det er Israel jo i relation til Gaza – at tillade og facilitere humanitær nødhjælp, og derfor kan man ikke blokere for adgangen til humanitær nødhjælp, hvis man vil være i overensstemmelse med folkeretten. Det er vores synspunkt, og det fremhæver vi også i EU-sammenhæng over for Israel.

Det gælder i øvrigt også det andet spørgsmål om forflytning af befolkninger. Det er på alle måder uacceptabelt, og vi drøftede i øvrigt med Israel på mødet i Associeringsrådet EU-Israel, at en forflytning af palæstinenserne fra de to besatte palæstinensiske områder ikke er en farbar vej. Det blev meget, meget stærkt kommunikeret. Vi kender ikke til samtaler, som du beskriver fra rygtebørsen, om bilaterale samtaler med Israel og andre lande.

Theresa Scavenius (UFG): Det er interessant, at man i forhold til Rusland gerne vil bruge de hårdeste sanktioner, men det vil man ikke i forhold til Gaza. Der har man møder, hvor man udtrykker holdninger, men man har ikke vilje til at bruge nogle hårde instrumenter. Ligesom i forhold til Rusland deler jeg virkelig ikke regeringens position, og jeg synes, at man begge steder skulle finde en anden mere balanceret position.

Claus Jørgensen (SF): I weekenden kom det frem, at der har været kampe i det vestlige Syrien, hvor en masse civile alawitter var blevet dræbt. Det har været lidt uklart, hvad der egentlig skete, hvem gjorde hvad, regeringstropper var til stede osv. Men noget tyder på, at der i hvert fald er mange civile, der er blevet slået ihjel inden for en bestemt etnisk gruppe. Hvordan påvirker det de

samtaler, man har med den syriske leder og i det hele taget den måde, EU og Danmark ser på ham på?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det, vi har set i Syrien, er jo dybt bekymrende, og vi har fordømt det både fra vores egen og EU's side. Sidste weekend så vi militsangreb på regeringsstyrker, og det accelererede til de værste kamphandlinger, vi har set siden magtovertagelsen i december 2024. Det indbefattede også drab på civile udført af både væbnede proregeringsmilitser og militser, som støtter det tidligere Assadregime, og der rapporteres om flere hundrede dræbte, navnlig med tilknytning til det alawitiske mindretal. Tallene er behæftet med usikkerhed, og lige præcis det forhold og situationen i det hele taget gør, at det er vigtigt, at det bliver undersøgt, og at de skyldige holdes ansvarlige. Det er vigtigt af hensyn til stabiliteten i Syrien og af hensyn til den politiske transition. Derfor har jeg også positivt noteret mig, at den midlertidige regering har nedsat en uafhængig undersøgelseskomité, som skal sikre netop det. De skal selvfølgelig holdes på det spor, for der er jo også et spørgsmål om kontrol, i det omfang at det nye midlertidige styre ikke har lod og del i det, og det er jo i hvert fald deres position.

Der blev i øvrigt afholdt et hastemøde i FN's Sikkerhedsråd den 10. marts 2025, hvor Danmark og samtlige rådsmedlemmer udtrykte stærk fordømmelse af drabene og understregede behovet for at holde de ansvarlige til ansvar ved hjælp af en transparent og uafhængig undersøgelse. Det er ret alvorligt, og der reageres i hvert fald i ord jo rigtigt på det fra den midlertidige præsidents side. Det bliver vores opgave at holde ham fast på den proces, han har sagt, der nu skal iværksættes.

Theresa Scavenius (UFG): Ministeren fik ikke svaret på, hvorfor den danske regering ikke støtter hårde sanktioner imod Israel. Som der bliver nævnt, overtræder de sandsynligvis folkeretten.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg har løbende udfoldet vores tilgang til situationen i Mellempøsten både her og i Det Udenrigspolitiske Nævn. Jeg fornemmer bred parlamentarisk opbakning til den, og det er også funderet i en fælles EU-linje, at vi har en relation til Israel og et samarbejde med Israel, men det overskygger ikke, at vi skarpt påtaler det, når Israel efter vores formening ikke er i fuldstændig compliance med folkeretten. Det er den linje, vi har lagt, og det har jo også haft nogle implikationer på vores relationer bl.a. i forhold til vores våbeneksport.

3. EU-USA-forholdet

– *Politisk drøftelse*

EUU alm. del (20241) – Bilag 284 (udvalgsmødereferat side 15, senest behandlet i EUU 24/1-25)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Her forventer jeg bl.a., at Kaja Kallas vil orientere om hendes besøg i Washington D.C. ultimo februar 2025, hvor det planlagte møde mellem hende og den amerikanske udenrigsminister, Marco Rubio, desværre blev aflyst.

Herudover forventer jeg en drøftelse af den amerikanske udenrigspolitiske positionerings betydning for EU, herunder især USA's tilgang til Ukraine, men også EU's bredere håndtering af samarbejdet med Trumpadministrationen.

Mit grundlæggende udgangspunkt er det samme, som da punktet sidst var på dagsordenen den 24. januar 2025. Jeg mener fortsat, at vi fra EU's side må forsøge at engagere USA i positivt samarbejde, hvor det er muligt, for vi har brug for at fastholde den transatlantiske dimension og relation.

Men det er klart – det er der ingen grund til at lægge skjul på – at udmeldingerne fra den amerikanske administration og præsident samtidig påvirker EU's tilgang til USA som transatlantisk partner. Der er i højere grad end tidligere fokus på, hvordan EU fremmer sine egne styrkepositioner, og hvordan vi beskytter vores egne interesser.

Turbulensen ses også på det handelspolitiske område. Under punkt 2 på dagsordenen om den årlige handelspolitiske redegørelse er det måske mere relevant at tage den drøftelse, men tingene hænger jo sammen. Med Trumps America First-handelspolitik ser det desværre ud til, at vi må vænne os til mere told og mindre frihandel.

Søren Søndergaard (EL): Forholdet mellem EU og USA vedrører selvfølgelig også EU's lande og USA. Trump satte trumf på i går aftes ved at meddele, at han ville annektere Grønland. Det har fået den grønlandske regering til at indkalde til et møde for at forsøge at give et samlet svar, og det er jo klart, at Grønland er under et fuldstændig absurd pres. Hvad er regeringens tænkning om, at det måske er på tide, at EU samlet officielt meddeler, at det er uacceptabelt at lægge pres på Grønland på den måde, og at Grønlands grænser er noget, kun de selv afgør?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Vi har allerede en sådan erklæring. Der var et møde med de europæiske stats- og regeringsledere, hvor der kom en meget klar melding, og den er der ingen grund til at betvivle overhovedet.

Theresa Scavenius (UFG): Hvad angår told, siger ministeren, at vi skal forholde os til mindre frihandel, men hvad betyder det i praksis i forhold til frihandels-, WTO-aftaler (Verdenshandelsorganisationen) osv.? Bryder det hele sammen nu? Vi kommer til at gengælde det – bliver der så en handelspolitisk krig, og hvad betyder det for både Europa og Danmark?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Jeg vil meget gerne svare på det under punkt 2 på dagsordenen om den handelspolitiske redegørelse, så det kan sættes i en sammenhæng.

4. Iran

– *Politisk drøftelse*

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Mine forventninger er i det store og hele de samme, som jeg præsenterede den 21. februar 2025. Jeg forventer en generel drøftelse af EU's tilgang til Iran, herunder Irans fortsatte destabiliserende adfærd, den seneste udvikling vedrørende atomaftalen med Iran samt en drøftelse af problematikken vedrørende arbitrære tilbageholdelser af europæiske statsborgere i Iran.

Danmark har løbende – både bilateralt og sammen med EU – udtrykt sin store bekymring og for-dømmelse af Irans ageren. Det gælder Irans militære støtte til Ruslands krig i Ukraine, herunder med droner og ballistiske missiler. Det gælder Irans destabiliserende adfærd og støtte til terrorgrup-per og proxyer i regionen, herunder Hamas. Det gælder den dybt kritisable menneskerettighedssi-tuation i Iran. Og endelig gælder det Irans fortsatte og løbende overtrædelser af atomaftalen.

Regeringen ser derudover med stor alvor på Irans fortsatte arbitrære tilbageholdelser. Titusindvis af iranske borgere blev tilbageholdt i kølvandet på protesterne i 2022, og mange holdes fortsat til-bage. Derudover er mange udenlandske – og ikke mindst EU-borgere – arbitrært tilbageholdt i Iran, ofte på løse grundlag og uden fair rettergang eller tilstrækkelig konsulær adgang. Det er en alvorlig problemstilling, som vi også fra dansk side tidligere har oplevet med tilbageholdelsen af en dansk borger i sin tid. Det er også en af grundene til, at Udenrigsministeriet i sin rejsevejledning ge-nerelt fraråder alle danskere at rejse til Iran og råder til at forlade landet, hvis de er der.

EU har som bekendt i de seneste par år vedtaget omfattende sanktionspakker mod Iran inden for en bred vifte af områder. På rådsmødet forventer jeg, at der kan komme en drøftelse af yderligere sanktioner. Det er regeringen åben over for.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

a) Orientering om beslutning om gennemførselsaktører for de ekstraordinære indtægter fra immobiliserede russiske aktiver gennem Den Europæiske Fredsfacilitet

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Danmark fortsætter i rollen som gennemførselsaktør i 2025 på vegne af EU for dele af udmøntningen af ekstraordinære indtægter fra de immobiliserede russiske aktiver gennem den europæiske fredsfacilitet.

Den næste overførsel af ekstraordinære indtægter til fredsfaciliteten sker i løbet af foråret og forventes at beløbe sig til i alt ca. 1,9 mia. euro. Heraf vil cirka 1 mia. euro (7,5 mia. kr.) blive allokeret til det spor, som Danmark havde ansvaret for i 2024, nemlig donationer via den ukrainske forsvarsindustri igennem den såkaldte danske model.

I dette spor vil Danmark skulle dele udmøntningen af midlerne med tre andre EU-lande. Hvor stor en andel af beløbet på ca. 1 mia. euro, der er til rådighed, vi skal forvalte, vil først stå klart, når kontrakterne bliver underskrevet – forventeligt i løbet af april 2025. Men beslutningen er vigtig og i mine øjne jo endnu en anerkendelse af Danmarks store støtte til Ukraine og vigtigheden af at styrke ukrainsk forsvarsindustri.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 2. Den årlige handelspolitiske redegørelse

EUU alm. del (20241) – Bilag 316 (kommenteret dagsorden)

EUU alm. del (20231) – Bilag 458 (udvalgsmødereferat side 26, handelspolitiske redegørelse 2024 forelagt 15/3-24)

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Regeringens årlige handelspolitiske redegørelse er altid en vigtig drøftelse – især i år, hvor verden er mere kompleks og uforudsigelig, end den har været meget længe. Det påvirker vores handelsforhold rundt om i verden. Der er risiko for yderligere opbrud i handelsmønstre og i det internationale regelbaserede handelssystem og i værste fald omfattende handelskrige og geøkonomisk fragmentering. Så galt behøver det ikke at gå, men risikoen er der.

En stor del af svaret på den nye verdenssituation er, at Europa skal kunne mere selv, både militært, politisk og økonomisk. Men EU skal ikke vende ryggen til verden; vi skal føre en fortsat åben, men også mere robust og strategisk handelspolitik. Det er pejlemærket for regeringens handelspolitiske tilgang, og det er den retning, vi bidrager til at sætte for EU's handelspolitik.

Lad mig komme ind på en række handelspolitiske spor, som alle er præget af den nuværende geopolitiske situation.

USA

USA er fortsat EU's mest centrale samhandelspartner med dybt integrerede og forgrenede produktionskæder på tværs af Atlanten. USA er også Danmarks vigtigste handelspartner. Derfor vækker Trumps America First-handelspolitik bekymring, da den fører til mere told og mindre fri handel. Vi har allerede set amerikanske toldtiltag rettet mod Canada, Mexico og Kina. Af større betydning for os selv kom der i onsdags amerikansk told på 25 pct. på importeret stål og aluminium, hvilket også rammer EU. Dertil kommer amerikanske udmeldinger om yderligere told mod lande, hvor man mener der er ubalancer i handelsforholdet. Det vil formentlig også blive rettet mod EU og individuelle lande. Det ved vi mere om, når den amerikanske administration har afsluttet sine undersøgelser senest den 1. april 2025.

De amerikanske skridt er dybt beklagelige og kan få både direkte og indirekte konsekvenser for dansk og europæisk økonomi – og i øvrigt også amerikansk. Hverken USA, EU eller Danmark har interesse i en handelskonflikt. Det skaber usikkerhed for virksomhederne, det skaber inflation og det skader økonomisk vækst. Det er en prioritet fra EU's side, at vi skal styrke samhandelen og arbejde sammen med USA om at håndtere globale udfordringer.

Men der må ikke være tvivl om, at EU er klar og forberedt på at forsvare sine økonomiske interesser og indføre robuste modsvar. Kommissionen har allerede fremlagt en plan for at igangsætte modforanstaltninger, som medlemslandene nu skal lægge sig fast på sammen med Kommissionen.

Det er helt centralt, at vi står så tæt sammen som overhovedet muligt i EU, for vi varetager bedst de enkelte medlemslandes økonomiske interesser i fællesskab – også når det kræver interne kompromisser.

Udbygning af EU's netværk af handelsaftaler og økonomiske samarbejder

Situationen gør det kun endnu vigtigere, at vi i EU fortsat arbejder for at udbygge EU's netværk af handelsaftaler og økonomiske samarbejder, så vi får diversificeret vores samhandel med verden. Vi skal fordele vores handelspolitiske æg i flere kurve, for det bidrager til at styrke EU's modstandskraft og forsyningslinjer og udgør desuden en vigtig brik i at styrke vores globale indflydelse og partnerskaber.

EU har i dag mere end 44 handelsaftaler med 76 partnere på handelsområdet, som forbinder vores virksomheder og EU's indre marked med globale handelspartnere. I 2024 trådte handelsaftalerne med New Zealand og Kenya i kraft. I februar 2025 trådte en ny opdateret aftale med Chile i kraft.

På forhandlingssiden er der også sket en række gennembrud. Kommissionen kom i december 2024 i mål med forhandlingerne om Mercosur-aftalen. Det er i sig selv en milepæl. Aftalen gennemgår nu en juridisk og teknisk bearbejdning, og herefter vil Kommissionen fremlægge et forslag til vedtagelse i Rådet og Europa-Parlamentet. Dette kan meget vel blive under det danske EU-formandskab. Der er ingen tvivl om værdien for EU af en så omfattende aftale. Den vil være den største regionale frihandelsaftale til dato for EU med markedsåbning til en region med mere end 260 mio. indbyggere. Den vil give adgang til kritiske råstoffer og mineraler, styrke samarbejdet om den bæredygtige udvikling og ikke mindst udbygge partnerskabet med demokratierne i det globale syd.

I januar 2025 lykkedes det også at afslutte forhandlingerne om en moderniseret aftale med Mexico. Den aftale vil det formentlig også blive en opgave for det danske EU-formandskab at få gennem vedtagelse i Rådet.

I Asien og den vigtige Indo-Stillehavs-region har vi fra dansk side arbejdet for at intensivere forhandlingerne med Indien, Indonesien, Thailand og Filippinerne, ligesom forhandlingerne med Malaysia vil blive genoptaget. Derudover ligger der en mulighed for at genoptage de i øvrigt meget fremskredne forhandlingerne med Australien, når australierne måtte være rede til det igen. Det vil vi også søge at fremme.

I forhold til Mellemøsten arbejder vi for at afsøge mulighederne for enten at genoptage forhandlingerne om en regional handelsaftale med Golfstaternes Samarbejdsråd (GCC) eller igangsætte forhandlinger med individuelle lande som f.eks. De Forenede Arabiske Emirater (UAE).

Vi skal også have mere fokus på ligeværdige partnerskaber med de afrikanske lande i handelspolitikken. Det indgår også i regeringens nye strategi for et styrket engagement med de afrikanske lande. Her kan udrulningen af et nyt samarbejdskoncept, de såkaldte partnerskaber for ren handel og investering (CTIP), blive et værdifuldt bidrag. Formålet med CTIP er at bidrage til EU's geopolitiske og kommercielle interesser, økonomiske sikkerhed og energipolitiske målsætninger samt dekarbonisering generelt.

Ukraine

EU's midlertidige, ensidige handelsliberaliseringer har siden 2022 været et markant bidrag til at understøtte den ukrainske økonomi. Den gældende aftale udløber den 5. juni 2025. Det er vigtigt, at vi også får sikret Ukraine fremadrettet. Vi vil arbejde for permanente handelsliberaliseringer under

frihandelsaftalen med Ukraine. Tidsmæssigt kan dette arbejde måske også falde under dansk EU-formandskab.

Vi håber ligeledes, at der snart kan samles opbakning i Rådet og Europa-Parlamentet til forslaget om øget importtold på russiske og belarusiske landbrugs- og gødningsprodukter, som jeg orienterede om den 21. februar 2025.

Defensiv handelspolitik

Jeg vil fremhæve den defensive handelspolitik, som er grundlaget for EU's mere robuste tilgang. Vi skal være klar til mere aktivt at beskytte EU's indre marked og konkurrenceevne over for ulige konkurrencevilkår, unfair handelspraksis og økonomisk tvang, når det er nødvendigt.

EU har over de seneste år vedtaget en række handelspolitiske instrumenter, der styrker vores reaktionsevne. Vi har nu instrumentet til beskyttelse af Unionen og dens medlemsstater mod tredjelandes økonomiske tvang samt instrumenter vedrørende lige udbudsvilkår og imødegåelse af udenlandske subsidier på det indre marked. Hertil kommer de klassiske antidumping- og antisubsidieinstrumenter, som EU bl.a. har benyttet til at lægge udligningstold på kinesiske elbiler i efteråret 2024 som følge af unfair kinesiske subsidier.

Som modsvar har Kina iværksat undersøgelser af en række europæiske importvarer til Kina, bl.a. svinekød og mejeriprodukter. Undersøgelserne har ikke ført til konkrete kinesiske skridt endnu, men det kan ske. Det viser, at EU's mere robuste tilgang kan have konsekvenser, også for danske kommercielle interesser. Men vi er nødt til at stå på mål for, at handel skal ske på lige vilkår.

WTO og det regelbaserede multilaterale handelssystem

Jeg vil gerne fastholde den fortsatte vigtighed af WTO (Verdenshandelsorganisationen) og det regelbaserede multilaterale handelssystem, selv om det mildt sagt er udfordret. WTO er garanteret forudsigelige internationale rammevilkår, der er vigtige for Danmark og dansk erhvervsliv.

Fra EU's side vil der være fokus på at værne om organisationen og styrke reformarbejdet frem mod den næste ministerkonference (MC14) i Cameroun i marts 2026. Det vil vi også bidrage til fra dansk side.

Det danske EU-formandskab

Afslutningsvis vil jeg nævne forberedelsen af det danske EU-formandskab på det handelspolitiske område. Fokus vil ligge på en styrkelse af den offensive FTA-dagsorden (frihandelsaftale) med forhandling og indgåelse af nye handelsaftaler og økonomiske samarbejder, som jeg nævnte før. Samtidig skal vi finde den rette balance i forhold til at bruge EU's defensive værktøjskasse, når vi udsættes for unfair konkurrence og økonomisk tvang, og i forhold til at udvikle EU's økonomiske sikkerhed. Og så er jeg ikke i tvivl om, at forholdet til både USA og Kina på hver sin måde vil komme til at præge det danske EU-formandskab også på det handelspolitiske område.

Afslutning

Der bliver nok at tage fat på. Jeg ser frem til at lede drøftelserne i Rådet for EU-handelsministrene på et uformelt rådsmøde den 13.-14. oktober 2025 i Horsens og igen til ordinært rådsmøde den 24. november 2025 i Bruxelles.

Næstformanden (Henrik Møller): Det følger af beretningen fra 5. juli 2013, at regeringens årlige skriftlige handelspolitiske orientering er blevet erstattet af en mundtlig orientering.

Christian Friis Bach (V): Frihandelsaftalerne skal udgøre byggesten, der på sigt kan genetablere tilliden, opbakningen og fremdriften i det multilaterale handelssamarbejde i WTO. USA gik med til WTO på grund af det indre marked og Mercosur, og hvis denne strategi lykkes, kan vi få USA tilbage til det multilaterale. Er det en dansk position og prioritet?

Det er afgørende, at vi i den handelskrig, der udfolder sig, agerer inden for de internationale handelsregler. Har man indklaget de amerikanske toldsatser for WTO? Agter man at rejse dem ved det midlertidige appelarrangement (MPIA), der er etableret med europæisk opbakning?

EU har grebet modsvaret til toldsatserne meget tålmodigt og fornuftigt an ved at varsle det i tide. Men har man også gjort sig bestræbelser for at sikre, at det europæiske modsvar er WTO-medholdeligt?

Claus Jørgensen (SF): Jeg kan forstå, at Donald Trump har en bachelor i økonomi, men kloge mennesker siger alle sammen, at hans strategi på lang sigt vil gå mest ud over USA. Hans strategi kan måske virke over for enkelte lande, men når han gør det over for hele verden, tyder det på, at man på sigt begynder at finde sammen uden om USA. Allerede nu falder aktierne i USA, og der begynder at komme uro på de økonomiske markeder i det hele taget. Hvad er ministerens vurdering af, hvilken politik han fører? Er det for at skabe ustabilitet og signalere til sin vælgerbase, eller har han økonomer, der tror på, at det vil gavne USA på både den korte og lange bane? I medierne siger alle økonomer, at det er irrationelt, og det er han måske også.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg er ærgerlig over, at der ikke er en skriftlig redegørelse, når stoffet er så komplekst. Vi mangler tallene for at kunne se udviklingen, så det bliver mere en løs snak. Jeg ville håbe, vi fik den skriftlige tilbage.

Ministeren siger, at EU har en plan, og vi vil have et modsvar. Følger vi WTO-regler og den internationale verdensorden, som ministeren siger, vi skal værne om og understøtte, eller kører vi også bare stormagtsspil uden om? Kina har appelleret nogle sager til WTO. Vil Danmark arbejde for, at EU også går WTO- eller MPIA-vejen?

Der er meget politik i frihandelsaftaler. Jeg er i stor udstrækning kritisk over for det, netop fordi der er alt for lidt grøn politik og politik om menneskerettigheder i vores frihandelsaftaler. Kunne man bruge denne anledning til at kigge mere kritisk på vores frihandelsaftaler ud fra et politisk perspektiv og bruge dem til at fremme det grønne og menneskerettighedsdagsordenen? Jeg ved, at ministeren ikke deler min holdning, men måske vil andre europæiske lande rejse den dagsorden.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): I forhold til EU's handelsrelationer til USA har Kommissionen fremsat et forslag, som vi vil forelægge til forhandlingsoplæg den 21. marts 2025.

Til Christian Friis Bach og Theresa Scavenius: EU's modsvar er netop varslet med 30 dage for at sikre bl.a. overensstemmelse med WTO-reglerne. I forhold til det amerikanske tiltag er der ikke sket en indbringelse af sagen for WTO, men det er under overvejelse. Jeg er i øvrigt principielt enig i det strategiske sigte med at tænke det globale handelssystem og WTO ind, når man laver frihandelsaftaler. Hele det system er ekstremt udfordret, men det skal vi selvfølgelig fastholde som fokus.

Til Theresa Scavenius: Jeg er enig i, at man kan bruge frihandelsaftalerne til at fremme den grønne omstilling, biodiversitet, menneskerettigheder osv., men det er altid en konkret afvejning af, hvordan hensynene skal balanceres, og hvor komplekse aftalerne skal være. Vores tilgang er, at vi skal have det fokus, men at der også er brug for en portion pragmatisme i den verden, vi befinder os i, hvor vi ser ind i en mere fragmenteret verdenshandel. Nationalbanken udgav et ret interessant papir om det spørgsmål for nogle måneder siden. Som lille åben økonomi udfordrer det os, når frihandel risikerer at komme i bakgear, og derfor har vi brug for at bygge allianceerne op. Man skal tage de hensyn, men man skal ikke være så insisterende på dem, at det bedste bliver det godes værste fjende.

Til Claus Jørgensen: Det er en rigtig spændende debat. Jeg håber, at vores respons over for USA kan have en betydning. Vi har ret beset meget svært ved at se det store perspektiv i at indlede en handelskrig med Europa. Det gavner ingen, og det er opstået på grundlag af et unuanceret billede af, at der er et meget stort handelsunderskud. Det gælder på varehandlen, men på servicesiden er det omvendt, og der er også mange andre balancer. Danmark er vel et af de lande med den største pensionsopsparing relativt til vores størrelse, og de opsparinger bidrager til at finansiere betydelige investeringer i amerikansk erhvervsliv. Jeg har svært ved at finde det stærke evidensbaserede belæg for, at nogen på sigt bliver rigere af en handelskrig. Men det kan ikke bruges til så meget. Handelskommissæren, Maroš Šefčovič, har senest på mødet med den amerikanske handelsminister, Howard Lutnick, i Washington D.C. for nogle uger siden forsøgt at argumentere op imod nogle af de billeder, men det rækker så langt, det gør, og der kommer den amerikanske politik, der gør, og så må vi forholde os til den.

Sascha Faxe (ALT): Vi bakker op om at brede det handelsaftalemæssige ud. Når vi begynder at lave en masse nye aftaler og åbner os for en del af verden – hvilket kan være med til at skabe en bedre balance med det globale syd – vil vi også begynde at åbne for samhandel med lande, som måske har noget med i bagagen, som vi ikke ønsker. Det kan være annektering af land eller folkemord og den slags. Hvilke overvejelser går der ind i det? Jeg har tidligere interesseret mig for danske virksomheders investeringer i Vestsahara, som vi jo ikke blander os i. Når først vi har lavet en aftale, trækker vi os tilbage og lader virksomhederne gøre, hvad de vil. Hvad kan vi gøre, så vi ikke får åbnet for den form for udfordringer, vi står i nu, med nogle af de lande, vi er hægtet op på i dag?

Søren Søndergaard (EL): Aftalen med Ukraine kan lande under det danske formandskab. Hvad er egentlig problemerne? Vi har hørt fra Polen og set demonstrationer, men hvor står forhandlingerne? Er aftalen reelt i fare? På kort sigt er det en af de meget vigtige sager.

Har det, der er sket i forhold til USA, givet EU anledning til særlige forhandlinger med Canada? Vores indtryk ud fra vores samtaler med canadiske parlamentarikere er, at det for Canada er en meget alvorlig situation – meget mere alvorlig end for EU, for en langt større del af deres handel er med USA. Vi har tidligere indgået en aftale med Canada, og på mange områder er forholdene mellem Canada og EU noget af det tætteste, man kan have mellem lande i forskellige verdensdele.

Theresa Scavenius (UFG): Ministeren siger, at det handler om at finde en balance mellem samhandel og det grønne, menneskerettighederne osv. Jeg er meget uenig i den måde, ministeren læser det på. Jeg har læst flere af de handelspolitiske aftaler, og det er tydeligt, at der er regler for,

hvordan vi øger samhandlen uden fokus på hverken klima, miljø eller menneskerettigheder. Bæredygtighedskapitlerne handler alle sammen om løs snak, erfaringer, dialog, forskning og den slags, som er fint nok, men der er ingen krav. Jeg mener bestemt, at vores handelspolitiske linje i EU har en klar vægtning mod ikke at fremme hverken det grønne, det sociale eller menneskerettighedsområdet. Det er jeg grundlæggende politisk uenig i.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Til Theresa Scavenius: Det er dejligt at blive mindet om, at der også er noget, der hedder politik, temperament og forskelle, så vi ikke bare er enige om det hele. Jeg vil nu mene, at EU som handelsblok relativt offensivt bruger vores handelspolitiske muskel til at fremme europæiske værdier. Hvis man laver en analytisk gennemgang af f.eks. kinesiske handelsrelationer med andre lande og det, man lægger vægt på der, har vi ikke meget at skamme os over. Vi har altid menneskerettigheder med som en essentiel klausul i vores aftaler. Og så vedstår jeg mig, at der er nogle balancer. Hvis udgangspunktet er, at man kun vil handle med folk, som en til en efterlever de værdier, vi selv står på, så vil vi sidde tilbage i en relativt lille basar, og det er ikke foreneligt med vores objektive interesser som land. Vi har for pokker vundet hele vores velstand lige siden vikingetiden ved at være i interaktion med resten af verden. Det skal vi fortsat være.

Vi ser ind i potentielle handelsmure og andet, så vi bliver nødt til at være endnu mere fokuserede på det. Hvis det udvikler sig sådan, at de handelspolitiske transatlantiske relationer vanskeliggøres, er vi nødt til at søge andre steder hen. Når vi af en række grunde ikke ønsker at være forsyningsmæssigt afhængige af Kina, skal vi jo finde andre veje. Hvis man i øvrigt ser på verden, som den er, og ikke som man ønskede, den skulle være, kan man se, hvor den økonomiske vækst ligger. Jeg vil minde om, at EU's og USA's økonomier var lige store, da finanskrisen ramte. Nu er USA's halvanden gang større end vores. EU's økonomi var tre en halv gange større end Kinas, nu er de omtrent lige store. Vi er nødt til at se os om efter nogle relationer. Jeg støtter f.eks. genoptagelsen af forhandlingerne om en regional handelsaftale med GCC. Jeg havde lejlighed til at drøfte det med UAE's udenrigsminister forleden. Ideelt set ønsker vi en aftale med hele regionen, men vi er omvendt også fleksible i forhold til at lave aftaler bilateralt i en situation, hvor der ikke er fremdrift. Det er lande i vækst, som står over for store investeringer – i øvrigt på områder, hvor vi har danske spidskompetencer. Jeg ved godt, at UAE ikke matcher vores demokratiske standarder eller samfundsmodel en til en, for at sige det mildt. Men du og jeg ser forskelligt på det, og så er det kommet for en dag.

Til Søren Søndergaard i forhold til Ukraine: Aftalen skal etableres på ny i juni 2025. Det er en kendt sag, at liberaliseringerne og oprettelsen af solidaritetsbanerne har skabt udfordringer for lokalproduktionen i nogle EU-lande, i særlig grad nabolandene – Polen, Ungarn, Slovakiet. Polen har formandskabet, og det er et sensitivt spørgsmål for polakkerne. Derfor ligger det ikke på den flade hånd, at det kan nå helt i mål, eller om vi kommer til at sidde med opgaven. Hvis tidsplanen skulle skride, må man finde en løsning på at lukke et eventuelt hul, inden man finder en mere permanent løsning. Men vi arbejder selvfølgelig for, at det skal falde på plads.

Angående Canada: Der er en dialog mellem Kommissionen og Canada. Man skal ikke udelukke nogen muligheder. Både Canada og EU har en ambition om, at den amerikanske relation, som er lidt udfordret for tiden, finder et nyt og ordentligt leje fremadrettet. Men man er også nødt til at forholde sig til en situation, hvor nogle ting bliver mere permanente og nogle mønstre forskyder sig.

For nærværende har Canada en helt anden handelspolitisk ramme, fordi de er knyttet op på deres eget kontinent. Men jeg kan ikke forudse fremtiden, så det er fornuftigt, at der er en dialog.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg har en kommentar i forhold til det med vikingetiden. En del af det handler om, at vi har været meget imperialistiske og har haft en meget ekstraktiv ressourcepolitik, som vi har nydt godt af. Derfor er der en vedvarende politisk kamp i EU. Vi laver forordninger for at begrænse afskovning, men handelspolitikken begrænser ikke afskovning. Det er en kamp, og frihandelsdagsordenen vinder stadig væk. Et ønske om en bedre balance handler ikke om, at man ikke ønsker samhandel.

Søren Søndergaard (EL): Der skal være præsidentvalg i Polen i maj 2025, og det kan gå til en anden runde i juni 2025. Så man kan godt risikere, at det lander på Danmarks bord.

Det skal ikke udvikle sig til en større økonomisk diskussion, men man skal være varsom med at slynge tallene ud om størrelsen på USA's og EU's økonomi. Tallet er meget afhængigt af dollarkursen. Når man ser på andelen af verdens bnp, kan man se, at USA og EU permanent er gået nedad sammen og Kina er gået op. Og det er den store udfordring.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Til Søren Søndergaard: Selvfølgelig skal man være varsom med alting. Den store strukturelle trend er jo den, du beskriver: Den vestlige verdens økonomier bliver relativt mindre. Det understreger også Claus Jørgensens pointe om, hvad klogskaben er af at accelerere en udvikling, hvor vi taber yderligere relevans. Men en del tyder på, at amerikanerne er kommet bedre i gang efter finanskrisen. Når man ser på investeringsbalancerne, har vi oplagt nogle udfordringer, og det kommer vi til at tale om i en bredere ramme end den handelspolitiske. Man kan ikke tillade sig – hvilket USA gør – alene at fokusere på ubalancerne i forbindelse med varehandelen. Man er nødt til at se på den samlede situation. Det er den store dagsorden i Europa for nærværende, som også handler om bl.a. kapitalmarkedsunionen.

Sascha Faxe (ALT): Jeg vil gerne stille mit spørgsmål igen. Ministeren blev opildnet af, at der kom noget politisk i lokalet. Jeg mener rent faktisk, at vi skal handle med verden, og jeg er ikke imod, at vi har et forhold til Marokko, så det var ikke sådan ment. Jeg mener, at det er med til at skabe den velstand og det ligeværd på tværs af planeten, der er brug for, for at skabe mere fred. Men jeg er nysgerrig på, hvilke greb man bygger ind i aftalerne for at sikre sig mod, at vi får stillet os i en uhen-sigtsmæssig position i forhold til folkeret.

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det var måske for dårligt, at jeg ikke lavede en direkte reference, men jeg synes, det lå ret meget i mit svar til Theresa Scavenius. I forhold til Vest-sahara er man i øjeblikket ved at klarlægge, hvordan EU skal følge op på de to domme fra EU-Domstolen. Vores holdning er, at aftaler skal være i overensstemmelse med folkeretten og EU-retten. Man skal tænke sig om, når man laver frihandelsaftaler. Man må se på det fra sag til sag, når man rækker ud og begynder at forhandle med lande ude i verden. Hvis vi kun vil lave aftaler med lande, som en til en står snorlige i forhold til vores egne værdier, vil det nok blive en for lille kreds af lande, vi kan lave aftaler med. Gennem frihandelsaftalerne må vi søge – og det vil jeg mene, at EU gør – at fremme de værdier, vi tror på, hvad end det er menneskerettigheder, bæredygtighed eller arbejdsmiljø. Spørgsmålet er, hvor meget den knap skal drejes i bund i forhold til andre – der kan være nogle politiske diskussioner.

Sascha Faxe (ALT): Det var egentlig ikke for at diskutere Vestsahara. Jeg går ikke ind for en ens-
hed på tværs af planeten; jeg kan godt lide mangfoldighed, og jeg synes, det er vigtigt, at vi handler
med nogle, som ikke ligner os, og som ikke nødvendigvis har de samme værdier. Jeg tror på mine
værdier, men jeg tror ikke, jeg har den eneste rigtige sandhed i verden. Jeg er mere nysgerrig på
de helt konkrete greb – hvordan arbejder man helt teknisk med det? Hvordan arbejder man det ind,
så man også kan handle med lande, der gør ting, vi ikke vil? Vi handler i forvejen meget med
lande, der har dødsstraf, forbud mod homoseksualitet osv. Men hvordan undgår vi at sætte os selv
i en kattepine?

Udenrigsministeren (Lars Løkke Rasmussen): Det står mig ikke helt klart, hvad der præcist
spørger til. Hvis man beslutter sig for at indlede forhandlinger med et land, ligger der en afvejning
af, om det er et land, vi kan gøre forretninger med. Man kunne godt forestille sig nogle lande, hvor
vi vælger ikke at lave frihandelsaftaler – vi skal nok ikke lave en frihandelsaftale med f.eks. Nordko-
rea. Og så er der afvejninger, i forhold til hvilke krav man lægger ind i aftalerne. Efterfølgende ligger
der nogle forpligtelser for dem, der bruger aftalerne. Mere tekniske spørgsmål kan stilles skriftligt.

Punkt 3. Rådsmøde nr. 4085 (transport, telekommunikation og energi) den 17. marts 2025

Rådsmøde 4085 – transport, tele og energi – Bilag 1 (samlenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 316 (kommenteret dagsorden)

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard): Begge sager forelægges til orientering.

1. Handlingsplan om prismæssigt overkommelig energi

– *Politisk drøftelse*

KOM (2025) 0079

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard): Handlingsplanen udgør Kommissionens køreplan for, hvad der skal ske på energiområdet i de kommende år. Den indgår også som en del af aftalen om ren industri, der blev lanceret samme dag.

I handlingsplanen annoncerer Kommissionen en række initiativer, den vil lancere i de kommende år. Det dækker både lovgivningsmæssige og ikke-lovgivningsmæssige initiativer. Eksempelvis kommer der bl.a. en elektrificeringsstrategi samt et forslag til en forsynings sikkerhedspakke og en infrastrukturpakke.

Energi er som bekendt fundamentalt for alt, hvad vi foretager os. Det er ikke bare en sektor – det er fundamentalt for alle sektorer. Det er fundamentalt for vores konkurrenceevne, sikkerhed og klimamål, og hensigten er selvfølgelig at understøtte EU's konkurrenceevne, forsynings sikkerhed, men vi skal også huske den grønne omstilling. Det er helt integreret.

Regeringen støtter hensigten om at holde priserne nede til gavn for forbrugerne og virksomhederne. Vejen til at sikre energipriser, der er til at betale, er, at Europa skal kunne producere mere af sin egen energi. Det kræver gode rammevilkår for produktion af f.eks. vedvarende energi. Det inkluderer også hurtigere og mere effektive godkendelsesprocesser. Det er desuden nødvendigt med et stabilt og velfungerende energimarked med gode elforbindelser på tværs af grænserne. Det kan sikre, at den billigste energi kan komme ud til forbrugerne og virksomhederne, ligesom det samtidig vil øge forsynings sikkerheden.

Det er vigtigt at huske på, at udsving i priserne ikke skal opfattes, som om energimarkedet ikke fungerer. Og at der af den grund ikke igangsættes kortsigtede initiativer af mere prisregulerende karakter på europæisk plan. Hvis krisetider rammer os igen, har vi allerede en række tiltag til rådighed, som kan anvendes.

Regeringen ser frem til, at der fremsættes konkrete initiativer på disse områder, da der er et stort behov for at sikre og forbedre både konkurrenceevne, forsynings sikkerhed og den grønne omstilling.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg har virkelig svært ved at forstå den politiske position. På den ene side bliver der stadig væk sagt meget om klimapolitik herunder miljø, og at det skal være til gavn for borgeren, men på den anden side handler det vel grundlæggende om at få lavere afgifter på

vores energi. Derfor er det helt vildt interessant, at planen, de har lavet i 2025, stadig væk baserer sig på det gamle energibeskatningsdirektivs ambition om, at det skulle være en grøn beskatning. Hvordan kan denne handlingsplan læses i dag, hvor energibeskatningsdirektivet er blevet meget udvandet, og der ligger et kompromisforslag, som ikke har nogen grønne ambitioner længere? Tværtimod bliver kul og gas beskattet lavere fremadrettet. Hvad er den politiske hovedlinje i det? Hvordan kan man bevare klimakontekstdiskursen, når det grundlæggende handler om at få lavere afgifter? Det kan man godt kan have andre gode argumenter for, men så skal man lige rense ud i klimadagsordenen.

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard): Der har været en diskussion om, om indsatsen for at styrke EU's konkurrenceevne skulle være adskilt fra klimaambitionen, eller om man så realiseringen af klimaambitionen som en del af det, der skal sikre os fremtidig konkurrencekraft. Til min og regeringens glæde blev de ting lanceret i sammenhæng, så EU's 2040-mål er at understøtte en øget selvforsyningsgrad, hvilket rimer på vedvarende energi og i nogle lande atomkraft. Det er også, at vi understøtter et velfungerende energimarked i EU, så bl.a. den grønne energi kan flyde fra der, hvor den produceres, til der, hvor betalingsviljen og behovet er størst. Der er ret meget af det, som går hånd i hånd.

Jeg enig med dig i, at der også er risici i den proces. Man skal være rimelig blind, hvis man ikke kan se, at det også er en mulighed, nogle kan bruge til at forsøge at trække tempo ud af klimaområdet. Vi har allerede på transportområdet set begyndende forskræp om, at man skal åbne noget af Fit for 55-pakken. Jeg anerkender fuldstændig de risici, du peger på i den proces, og vi er meget, meget opmærksomme på det. I vores optik er en væsentlig del af svaret på at sikre EU's konkurrenceevne at finde en effektiv vej til at minimere vores afhængighed af fossile brændsler, og derfor rimer det også på grøn omstilling.

Energibeskatningsdirektivet er ikke mit ressort, så de specifikke spørgsmål til det skal stilles til den relevante minister.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg vil opfordre klima-, energi- og forsyningsministeren til at orientere sig om, hvad der foregår på energibeskatningsområdet, for det dokument, der ligger til dagsordenen, hænger ikke længere sammen i forhold til den nye kompromistekst. Hele klimadagsordenen er blevet taget ud allerede nu. Vi ved selvfølgelig ikke, hvor det lander endnu, men sandsynligheden er jo, at det går i samme retning som omnibusforslaget, hvor vi også får en udvanding af andre klimaforslag. Den sammenkobling, der har været som ambition i den forrige Kommission, er ved at bryde sammen fuldstændig nu, og det skal vi være opmærksomme på. Som dansk regering skal man finde ud af, hvor vi ligger. Jeg håber selvfølgelig stadig væk, at man vil tale klimadagsordenen, men det ser meget svært ud. Det tror jeg at man skal være ret ærlig omkring i forhold til at forstå, at forslaget sandsynligvis vil være en strategi for at få lavere energibeskatning, fordi det øger konkurrenceevnen, uagtet om den er klimamæssigt korrekt eller ej.

Jeg synes, at det er en god pointe, at de i planen opfordrer landene til at sørge for, at der er ressourcer og kapacitet nok til bl.a. at lave miljøgodkendelser. I forhold til rigtig mange både anlægsprojekter og anden lovgivning virker det, som om vores Miljøstyrelse har meget, meget begrænsede ressourcer til at varetage deres opgave i forhold til at kunne lave hurtige processer. Vil regeringen tage det med videre? Vi kan gøre to ting lige nu: Vi kan enten slække på kravene i forhold til

miljøgodkendelser, hvilket der er mange der arbejder for, eller vi kan fastholde standarderne, men øger ressourcerne, så der er rigeligt af mennesker og ressourcer til faktisk at varetage det på en hurtig måde.

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard): Jeg vil gerne starte med en kommentar til din indledende kommentar. I forhold til den måde, vi diskuterer det på i Danmark, er det virkelig relevant, som du peger på, at vi har haft en række valg i Europa, et europaparlamentsvalg, men også regeringskifter i Europa, hvor det er tydeligt, at de partier, som har været mest optaget af og mest villige til også at lade klima koste noget, er gået tilbage. Det er den europæiske virkelighed, vi agerer i. Derfor skal man ikke bilde nogen ind, at vi ikke står i en kamp for at fastholde, at EU skal forfølge ambitiøse klimamål. Vi har sagt mindst 90 pct. – det har jeg ikke hørt nogen anden regering sige endnu. Der er nogle, der har sagt 90, men udfordringen er selvfølgelig, at det ikke rigtig er nogen af de toneangivende lande. Og af dem, der ikke siger noget, kan man godt regne ud, at der er tilstrækkelig mange, som nok har divergerende synspunkter, og de vil enten kræve sig meget godt betalt for at fastholde høje klimaambitioner eller decideret modarbejde dem. Derfor er det en ægte politisk kamp, og vi er udfordret.

Den generelle tilgang fra vores side er at holde fanen højt, men selvfølgelig også være inde i det rum, hvor forhandlingerne foregår. Udfordringen i europæisk politik er, at der ikke er nogen, der bruger tid på at lytte til én, hvis man indtager et synspunkt, der gør, at man ikke er derinde, hvor forhandlingen foregår – så er man bare ikke en del af samtalen. På den måde er det lidt hårdt.

Derfor vil vores tilgang være at presse på for, at grøn omstilling sker på en økonomisk ansvarlig måde. Vi har enormt meget behov for, at vi gør det sammen i Europa, for udfordringerne er vokset ud af, hvad vi kan håndtere i national skala, når vi gerne vil bidrage med mere vedvarende energi. Vi har arealet, nogle andre har behovet, og så bliver vi nødt til at have betalingsmodeller, der gør, at den deal kan gå op på en fair måde. Vi har behov for investeringer i infrastruktur, det er svært at håndtere nationalt, vi har behov for EU osv. At reducere det til, at pakken handler om energibeskatning, synes jeg måske lige er at trække den ud til det ekstreme. Jeg ser mere i pakken, men der er på nuværende tidspunkt tale om en blanding af lovgivningsinitiativer, som vi kender det konkrete indhold af, og så en del mere blød regulering med vejledninger osv. Vi er kun i begyndelsen af det, og vi skal selvfølgelig have fokus på at gøre det konkret. Men at bilde nogen ind, at det ikke også er en kamp, vil være at lyve for folk.

Theresa Scavenius (UFG): Hvad er så blød regulering, hvad er bare intentioner, strategier og planer, og hvad bliver egentlig rigtigt til regulering? Som jeg ser det, bliver hovedforslaget jo energibeskatningsdirektivet, som er i proces, og det risikerer at medføre en lavere beskatning. Desuden er der forbedring af gasinfrastrukturen, som også godt kunne ligne, at det handler om at gøre det billigere og nemmere. Den hårde politik går i en ikkeklimaretning, og den bløde regulering lyder pæn, men det er i realiteten bare en snakkeklub. Det er i hvert fald det, jeg bekymrer mig for, og jeg håber, at regeringen lægger sig et godt sted i forhold til at modarbejde det, der klimamæssigt går i den forkerte retning.

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard): Der er nogle direktiver, som har været til debat i lang tid, som blev fremsat under den tidligere Kommission, som man fortsat arbejder på, og som har det højeste konkretiseringsniveau. Der ligger også en bunke af nye lovgivningsmæssige initiativer. Retfærdigvis vil jeg sige, at man selvfølgelig mest konkret kan tage stilling til det, der

har højest konkretiseringsniveau, men det udelukker jo ikke, at det, der følger, kan få et fornuftigt indhold. Det er så det, den politiske kamp står om, og som vi har fokus på.

Theresa Scavenius (UFG): Vil I tage opfordringen til jer om at styrke Miljøstyrelsen, som jo står ret svækket kapacitetsmæssigt?

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard): Jeg mener, at man bliver nødt til at have principielle tilgange til det. Det er fuldstændig relevant at kigge på, om vi har lavet en for kompleks og omkostningstung miljøregulering i EU, som ikke er proportional med beskyttelseshensynet. Jeg synes, at det ville være urimeligt at tage den position, at EU-reguleringen historisk bare er perfekt, at der ikke er noget, der kan optimeres, og at hver gang, man optimerer noget, er det lig med, at beskyttelseshensyn bliver ringere. Sådan er det ikke. Jeg tror på, at der er veje til at strømline nogle af de processer, for det er en barriere for at få den grønne omstilling i det tempo, vi gerne vil have i dag.

Det er helt rigtigt, at det kræver ressourcer, når man skal lave meget om på samme tid, og det indgår i de løbende vurderinger af prioriteringerne i finansloven osv. Der er et issue, som selvfølgelig er blandt mange andre, der skal have prioritet. På sigt tror jeg i øvrigt også, at AI måske kan hjælpe med at gøre selve godkendelsesprocesserne mere effektive osv.

I Danmark gives de godkendelser som udgangspunkt på kommunalt plan, og derfor er det også et spørgsmål om, om kommunerne er villige til at give den prioritet til området, som er nødvendig. Så der er flere elementer nede i det, men det er helt klart en relevant problemstilling at have løbende fokus på.

2. EU's energisikkerhedsarkitektur – status og mulig vej frem

– *Politisk drøftelse*

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard): Drøftelsen forventes især at have fokus på EU's fremtidige regulering af gas- og elforsyningssikkerheden og vil fungere som input til Kommissionens igangværende arbejde med den kommende forsyningssikkerhedspakke. Pakken ventes fremsat i 2026.

Regeringen er enig i behovet for at se nærmere på – og opdatere – EU's forsyningssikkerhedslovgivning. Den indsigt bygger i høj grad på erfaringerne fra energikrisen i 2022. Det er vigtigt at sikre, at lovgivningen er rustet til at tage hånd om fremtidige udfordringer.

Energikrisen viste, at markedet var i stand til at selvregulere i fraværet af egentlige sanktionsbeføjelser og restriktive krav. Der bør derfor være et øget fokus på sektorkobling og et strukturelt skifte mod øget diversificering i stedet. Herved kan det eventuelt undgås, at en ny gaskrise – og mulig efterfølgende elkrise – overhovedet indtræffer.

Europa bør i større omfang også være i stand til at producere sin egen energi og via en styrket udbygning af energiinfrastruktur få energien til at flyde frit over grænserne. Det er derfor vigtigt, at en kommende revision af EU's forsyningssikkerhedslovgivning først og fremmest fokuserer på diversificering, konkurrenceevne og strategisk autonomi. Derudover skal den også være med til understøtte vejen frem mod EU's mål om klimaneutralitet.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

3. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

4. Siden sidst

a) Orientering om forslag til forlængelse af gaslagerforordningen

Klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard): Kommissionen fremsatte den 5. marts 2025 et forslag til forlængelse af gaslagerforordningen. Med forslaget vil Kommissionen fortsætte kravene til fyldning af EU's gaslagre. Fyldningsforpligtelsen udløber med udgangen af 2025, og forlængelsen vil dække en ekstra 2-årig periode frem til 2027.

Det polske formandskab har lagt op til en hastebehandling af forslaget i Rådet. Jeg vil derfor vende tilbage til sagen og forelægge et forhandlingsoplæg snarest muligt for udvalget.

Medlemmerne havde ingen kommentarer til dette punkt.

Punkt 4. Rådsmøde nr. 4087 (almindelige anliggender) den 18. marts 2025

Rådsmøde 4087 – almindelige anliggender – Bilag 1 (sammenotat)
EUU alm. del (20241) – Bilag 316 (kommenteret dagsorden)

Europaministeren (Marie Bjerre): Alle punkter forelægges til orientering.

1. Forberedelse af møde i Det Europæiske Råd den 20.-21. marts 2025 – konklusionsudkast

– *Politisk drøftelse*

Det Europæiske Råd 20-21/3-25 – Bilag 1 (udkast til kommenteret dagsorden)

Det Europæiske Råd 20-21/3-25 – Bilag 2 (udkast til konklusioner)

Europaministeren (Marie Bjerre): Det bliver – også denne gang – et topmøde med mange vigtige emner.

Først og fremmest forventer jeg i forlængelse af det ekstraordinære EU-topmøde den 6. marts 2025 en drøftelse om Ukraine. Fra regeringens side mener vi, at det er afgørende med fælles og hurtig handling. Samtidig opfordrer vi til yderligere EU-sanktioner for at øge presset på Rusland.

Det er også forventningen, at stats- og regeringscheferne vil drøfte europæisk forsvar i forlængelse af det ekstraordinære topmøde den 6. marts, hvor forsvar og sikkerhed også blev drøftet. Det er afgørende, at Europa opruster og styrker sine militære kapabiliteter hurtigt og betydeligt for at tage ansvar for egen sikkerhed. Vi forventer, at Kommissionen vil offentliggøre sin hvidbog om fremtiden for europæisk forsvar umiddelbart forud for topmødet og dermed konkretisere den politiske enighed fra topmødet den 6. marts.

Et tredje vigtigt punkt på dagsordenen er situationen i Mellemøsten inklusive Syrien og Libanon.

Konkurrenceevne er endnu et vigtigt emne på dagsordenen. Det er i lyset af situationen for indværende usikkert, hvor meget det vil fylde. Jeg forventer dog en bred drøftelse, bl.a. med fokus på forenkling, energi, investeringer, det indre marked, herunder kapitalmarkedet, industripolitik, færdigheder og det europæiske semester.

Regeringen lægger stor vægt på, at vi får styrket europæisk konkurrenceevne. Det kræver ikke mindst, at vi fjerner og forenkler regler, så virksomheder kan bruge deres ressourcer på innovation og vækst – og ikke på administration og dokumentation.

Derudover skal vi have en vækstplan, der sammentænker konkurrenceevne og grøn omstilling. Kommissionens seneste initiativer med aftalen om ren industri og omnibuspakkerne er vigtige skridt i den retning, som vi støtter.

Dertil er der for nu lagt op til, at stats- og regeringscheferne skal have en første, indledende og vejledende drøftelse af den flerårige finansielle ramme (MFF). Drøftelsen vil bl.a. tage udgangspunkt i den meddelelse om budgetarkitekturen, som Kommissionen fremlagde i februar 2025. Som bekendt er det forventningen, at Kommissionen vil fremlægge sit forslag til ny MFF til juli 2025, og at vi under dansk EU-formandskab får en vigtig rolle i at sætte gang i forhandlingerne.

Herudover er der planer om en kort drøftelse af migration. For regeringen er det vigtigt, at vi fastholder det nuværende politiske momentum for at finde nye løsninger til at imødegå EU's udfordringer med irregulær migration. Det store fokus er lige nu på den nye lovgivningsramme for tilbage-sendelse, som Kommissionen har præsenteret denne uge.

Der er som altid tale om en omfattende dagsorden med vigtige emner, der er under hastig udvikling. Nogle af emnerne kan ende med at blive fortrængt på grund af mere presserende spørgsmål.

Theresa Scavenius (UFG): Konkurrenceevne er et vedvarende tema, og hovedlinjen for de fleste ministre er forenkling, simplificering og mobilisering af privat kapital. Men der bliver sjældent fokus på det, der også er en del af det: deregulering og udvanding af mange miljø- og klimatiltag. Især i omnibusforslagene kan vi tydeligt se, at den forsimpling og forenkling også handler om at deregulere miljø- og klimapolitikken. Det synes jeg er rigtig ærgerligt politisk, men jeg synes også, at man skal gøre os opmærksom på, at EU som politisk institution kommer til at stå ret svagt, for vi laver nogle forslag, og efter et år eller to udvander og forsinker vi dem. Det gælder både vores vandlovgivning, vores afskovningspolitik og alle de grønne forslag, som er en del af omnibusforslagene. Man skaber simpelt hen usikkerhed omkring Europas evner til at lave lovgivning.

Hvad er udsigterne til konkrete forslag til MFF'en? Hoveddiskussionen var jo, at der skal skæres i budgettet, versus at vi skal tage øget lån eller finde andre metoder til at dække de øgede renteudgifter. Kan ministeren opdatere os på, hvordan diskussionen står, og hvad ministerens egen holdning er til det? Har diskussionen om de nye forsvarslån også noget med det at gøre?

Søren Søndergaard (EL): Der står i samlenotatet i forhold til Ukraine, at meget vil afhænge af, hvad USA kommer med af meldinger helt op til mødet. Det har selvfølgelig en betydning. Men man skal vel ikke være den helt store spåmand for at forudse, at en mulighed er, at USA nu banker på Rusland for at få dem til at give noget. De vil så komme med noget, som ikke er identisk med det, Ukraine har skrevet under på, men stille nogle modkrav. Og så vil der komme tryk på Ukraine for at acceptere det, som russerne har stillet af krav for at få den fred, som Trump går efter. Det er vel ikke et helt usandsynligt scenarie. Derfor er spørgsmålet om EU's hjælp til Ukraine vel langt mere strategisk end helt konjunkturt. Det er det i hvert fald, når vi snakker om den økonomiske og den militære støtte, og det er jo godt. Men Trump har bl.a. stoppet helt nødvendige ting som f.eks. efterretninger, hvor bl.a. Frankrig har snakket om at erstatte det. Vil den mere strategiske kompensation for, hvor USA svigter, blive diskuteret på mødet, eller vil man kun forholde sig til meget konkrete ting? Det er vel der, det helt store problem er. Vi kan jo gå ind i et langt forløb nu, hvor der kommer daglige eller ugentlige trusler om, at de lukker for Starlink osv., og der skal Europa vel forsøge at formulere et modsvar.

Europaministeren (Marie Bjerre): Hvad angår konkurrenceevne, ser regeringen positivt på omnibusforslagene. Vi ser også positivt på konkurrenceevnekompasset og tonerne omkring afbureaukratisering – eller deregulering, som Theresa Scavenius kalder det – for vi bliver nødt til at erkende, at det er blevet for svært at drive virksomhed i Europa. Der er for mange regler at forholde sig til. Mario Draghi angiver bl.a. også i rapporten, at der er kommet en bevidsthed omkring det. Han nævner, at der i sidste kommissionsperiode kom 13.000 lovgivningsakter for EU versus 3.500 lovgivningsakter i USA. Derfor bliver vi nødt til at kigge på den regelbyrde, vi stiller vores virksomheder over for. Regeringen mener ikke, at det er en modsætning til grøn omstilling – faktisk tværtimod.

Man skaber jo ikke kun grøn omstilling med regler. Grøn omstilling kræver, at vi har innovative virksomheder, der finder på løsninger, som kan skaleres, og derfor handler grøn omstilling også om at investere i de rigtige teknologier og skabe adgang for kapital. Jeg mener, at de to ting går hånd i hånd, og jeg vil advare imod, at man forsøger at skabe en modsætning mellem deregulering og grøn omstilling, for der er ikke en modsætning imellem det. Hvis ikke vi har gode vilkår for vores virksomheder, har vi heller ikke råd til den grønne omstilling. Det er vigtigt, at vi fastholder den grønne omstilling, og at vi fastholder en ambitiøs klimapolitik og vores klimamål, og det skal vi gøre, samtidig med at vi gør det nemmere at drive virksomhed.

Jeg forventer en overordnet drøftelse om budgetarkitekturen på MFF'en og ikke om de konkrete tal. Det vil først komme langt senere. Kommissionen er kommet med en meddelelse om budgetarkitekturen. Bl.a. har man foreslået, at man vil lave landespecifikke planer og se samhørighedsmidler og landbrugsmidler under ét.

Til Søren Søndergaard angående Ukraine: De skridt, USA har taget i forhold til Ukraine, er beklagelige, men jeg er også glad for, at man nu har genoptaget deling af efterretninger med Ukraine. Den amerikanske støtte til Ukraine er vigtig, og vi håber, at den kan fortsætte. Diskussionen omkring at støtte Ukraine handler om, hvad Europa kan gøre, og at Europa skal kunne gøre mere. Der er også en diskussion om det mere forsvarsstrategiske. Vi har et ønske om, at Europa skal kunne mere selv, skal kunne forsvare sig selv, så det er det, vi forventer af den diskussion. Det handler om, hvordan vi kan blive stærkere på det forsvarspolitiske område, rykke mere sammen og samarbejde mere omkring forsvar, forsvarsindustri og indkøb osv.

Claus Jørgensen (SF): I forbindelse med omnibusforslaget skrev Kommissionen, at på grund af initiativets hastende karakter er der blevet udarbejdet et arbejdsdokument af Kommissionens tjenestegrene i stedet for en konsekvensanalyse. Er ministeren enig i, at Kommissionen altid bør fremlægge en konsekvensanalyse ved ny lovgivning, så vi undgår at lovgive i blinde? Og hvis ja, hvad synes ministeren konsekvensen skal være, hvis Kommissionen ikke fremsætter en konsekvensanalyse? Er det den måde, vi skal regne med, at Kommissionen arbejder fremadrettet? Jeg erkender, at tingene går hurtigt i øjeblikket og verden er i tumult, men vil Kommissionen fremadrettet fremlægge arbejdsdokumenter frem for konsekvensanalyse af ny lovgivning?

Theresa Scavenius (UFG): Hvad ved vi om konsekvenserne af de nye udvandede lovforslag? Ministeren siger, at vi fastholder den grønne dagsorden. Hvor ved vi det fra? Jeg synes, at vi har god grund til at være bekymrede, som mange andre også er rundt omkring i Europa. Det er direkte en forringelse af al vores miljø- og klimalovgivning.

Europa har mange regler og love, fordi vi er et regelbaseret samfund, hvor vi ønsker at beskytte borgere i forhold til techindustrien, børn mod medicin osv. Vi har mange regler, men det skal vi jo have. Derfor startede jeg med at sige, at det er ærgerligt, at EU som lovgivningsinstitution svækkes, for europæiske værdier er lovgivning. Derfor skal vi jo ikke sammenligne os med USA. Vi har f.eks. også snakket om smidige medicingodkendelser, for det har USA. Men vi vil jo ikke have medicin som i USA, hvor man ikke ved, hvad konsekvenserne er, når man tager en pille. Vi vil gerne have den stramme styring – det vil jeg i hvert fald gerne. Her er der en politisk uenighed om, om vi ønsker stram f.eks. miljø- og medicinlovgivning.

I forhold til MFF'en synes jeg, at det er underligt, at der ikke er en mere substantiel indholdsmæssig debat. Da budgetkommissær Piotr Serafin var i Danmark og besøgte Folketinget, var han meget klar omkring, at der kommer til at være nogle meget store nedskæringer. Det er ret alvorligt. Det lyder bekymrende, at man ikke fra dansk side af er mere opmærksom på, hvilke steder der potentielt set kan blive beskåret. Jeg vil opfordre ministeren til at have mere fokus på det.

Europaministeren (Marie Bjerre): Til Claus Jørgensen: Jeg synes, at det er et rigtig godt spørgsmål, for lige præcis konsekvensanalyse er noget af det, vi har efterlyst i forhold til CSRD (direktiv for bæredygtighedsrapportering) og CSDDD (direktiv om virksomheders due diligence i forbindelse med bæredygtighed), hvor konsekvensanalyserne ikke har været tilstrækkelige. Faktisk har konsekvenserne i de analyser, man lavede for CSRD for i erhvervslivet hele Europa, nu vist sig at være de samme bare for Danmark isoleret set. Så det har været utilstrækkelige konsekvensanalyser. Vi vil gerne have bedre konsekvensanalyser, når vi laver EU-lovgivning helt generelt. Men der kan også være omstændigheder, hvor tingene haster så meget, at det ikke er muligt at lave en konsekvensanalyse. Og lige nu står vi i en ny virkelighed, hvor det haster med at få forbedret vilkårene for det europæiske erhvervsliv og højne produktiviteten i Europa, fordi vi dag for dag relativt set bliver fattigere. Men det er ikke sådan, at man ikke har lavet nogen som helst analyser om omnibusforslagene. Bl.a. er der estimater på, hvad det betyder i forhold til byrderne for virksomhederne.

Theresa Scavenius spørger også til estimater og konsekvensanalyser for omnibusreguleringen. Der er estimater på, hvor meget man kan lette for virksomhederne. Det er i øvrigt utilstrækkeligt. Jeg mener, at det estimeres, at de vil lette byrderne med cirka 6 mia. euro, men det svarer jo slet ikke til de 25 pct., som er Kommissionens målsætning. Derfor bliver vi også nødt til at presse på for yderligere byrdelettelser for virksomhederne. Men det er et godt først skridt i den rigtige retning.

Som jeg forstår spørgsmålet, spørger Theresa Scavenius også, hvad det betyder for miljøpolitikken, at man vil fjerne de her forslag. Det er nogle ting, der måske er svære at måle på. Det er ikke alting, man kan kvantificere. Det var heller ikke kvantificeret, hvor meget det ville hjælpe på den grønne omstilling, før man lavede lovgivningen. Man havde en formodning om, at det ville hjælpe på klimapolitikken, men der var ikke et klart estimat om det, og det er der heller ikke, hvis man fjerner disse krav og byrder. Vores formodning er, at hvis vi gør det nemmere at drive virksomhed i Europa, så vil vores virksomheder få det bedre, og så vil vi have nemmere ved at investere i den grønne omstilling, og det er også derfor, de to ting går så godt hånd i hånd.

Søren Søndergaard (EL): Jeg deler fuldstændig ministerens glæde over, at USA har genåbnet for efterretningsoplysninger osv. til Ukraine. Men det betyder jo ikke, at vi er tilbage til, hvor vi var før. Der er sket noget i mellemtiden. USA har vist, at de er villige til at gøre noget, som koster folk livet, og som betyder, at Ukraine mister land. Når de har gjort det før, kan de gøre det igen. Vil der være en diskussion? Det kræver jo beslutning på stats- og regeringslederniveau, hvis der skal være en beslutning om en massiv udveksling af efterretningsoplysninger osv. med henblik på at forsøge tilnærmelsesvis at dække der, hvor USA har svigtet. Frankrig og Storbritannien har erklæret, at de var villige til det. Det burde være det allervigtigste at diskutere på det møde, for hvis amerikanerne lukker for Starlink igen og der ikke er forberedt noget alternativ, så er Ukraine færdige – det er virkeligheden.

Theresa Scavenius (UFG): Jeg bliver nødt til at anholde det, ministeren siger om, at vi ikke ved så meget om konsekvenserne for klimapolitikken, når vi regulerer. EU har lavet nogle ret stærke målsætninger, og den grønne pagt var hovedindsatsen. Nogle af omnibusforslagene var nogle af hovedelementerne i klimapolitikken, og nu bliver de udvandet. Det har store konsekvenser for klimapolitikken, og det kan godt måles på miljøpolitikken. Vi kunne godt holde styr på det, hvis vi ville.

Europaministeren (Marie Bjerre): Jeg er sådan set ikke uenig i det, Søren Søndergaard siger. Vi skal netop opbygge de forsvarskapaciteter, som vi lige nu mangler i Europa, hvor vi er afhængige af amerikanerne. Vi forventer også, at det vil være en del af diskussionen på topmødet, hvordan vi får de kritiske kapaciteter i Europa, og hvordan vi udbygger det. Kommissionen vil også komme med en hvidbog, som forventes at lægge op til, hvordan vi styrker det europæiske forsvar. Jeg har også hørt et antal regeringsledere sige, at Europa skal kunne forsvare sig selv. Jeg ved ikke, hvordan jeg kan svare mere klart på det. Jeg er enig i det, Søren Søndergaard siger, og at vi også skal hjælpe Ukraine mere.

Til Theresa Scavenius: Målsætningerne for EU's grønne politik og klimapolitik er der jo stadig væk. Jeg tror, at vi anskuer det forskelligt. Jeg mener sådan set, at vi nemmere kan leve op til de målsætninger, hvis vi giver bedre vilkår til vores virksomheder. Man ved jo ikke, hvad det giver i forhold til målsætningerne, at virksomheder skal rapportere på 11.044 forskellige parametre. Men målsætningerne er de samme.

2. Forholdet mellem EU og Storbritannien

– Politisk drøftelse

EUU alm. del (20241) – Bilag 274 (udvalgsmødereferat side 66, senest behandlet i EUU 13/12-24)

EUU alm. del (20191) – Bilag 428 (fortroligt udvalgsmødereferat side 640 FO, forhandlingsoplæg forelagt 6/2-20)

Europaministeren (Marie Bjerre): Der vil på rådsmødet være en overordnet drøftelse af forholdet mellem EU og Storbritannien. Fokus for drøftelsen vil i udgangspunktet være status for implementering af de aftaler, der blev indgået efter brexit.

Jeg forventer også, at vi vil berøre EU's generelle tilgang til videreudvikling af forholdet, herunder topmødet mellem EU og Storbritannien den 19. maj 2025. På det seneste har EU og Storbritannien nærmet sig hinanden på det sikkerheds- og forsvarspolitiske område. Men vi mangler stadig at se forslag, der konkretiserer de britiske ønsker om et nyt og bedre forhold mellem EU og Storbritannien. Rådsmødet ligger desuden umiddelbart for tidligt til, at der vil kunne gås i detaljer med topmødeforberedelser.

Generelt støtter regeringen en styrkelse af samarbejdet mellem EU og Storbritannien. Konkret bør udenrigs-, sikkerheds- og forsvarssamarbejdet prioriteres. Men der skal samtidig løbende tages hensyn til forholdets fulde bredde, så vi også sikrer fremskridt i f.eks. den britiske implementering af gældende aftaler og dialog om følsomme aspekter af forholdet, såsom fiskeri og energi.

For regeringen er det fortsat vigtigt at bevare EU-enighed og solidaritet i tilgangen til Storbritannien. Det giver den bedste forhandlingsposition frem mod topmødet og den generelle udvikling af forholdet.

Theresa Scavenius (UFG): Voldgiftssagen om tobis er virkelig interessant, især fra et miljøpolitisk perspektiv. En del af diskussionen handler om, hvad der er den bedste videnskabelige rådgivning. Hver gang ministeren for fødevarer, landbrug og fiskeri er her, siger han netop, at den danske position er, at vi skal følge den bedste videnskabelige rådgivning. Nu siger Storbritannien, at de har en bedre videnskabelig rådgivning end den europæiske. Hvor tænker ministeren, at den sag lander? Hvor godt står Europa? Danmark har hovedinteressen i sagen, fordi vi fisker allermest tobis. Jeg ved ikke, om det er os, der fører sagen, men vi har i hvert fald de facto de største interesser, selv om det selvfølgelig er EU, der har sagen.

Europaministeren (Marie Bjerre): Det er jo helt korrekt, at det er en vigtig sag for Danmark. Det er Kommissionen, der fører sagen og har taget initiativ til sagen. Vi er glade for, at der er taget skridt til voldgiftssag, og nu afventer vi afgørelsen.

- * **3. Det europæiske semester**
 - *Udveksling af synspunkter, præsentation fra formandskabet, fremsendelse til Det Europæiske Råd*

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

- * **4. Vedtagelsen af den årlige samt flerårige lovgivningsmæssige programmering**
 - *Godkendelse*

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Se også debatten under punkt 1.

5. Eventuelt

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

6. Siden sidst

Ministeren havde ingen bemærkninger til dette punkt.

Mødet sluttede kl. 11.21.